

Miljöprövningsdelegationen
Länsstyrelsen i Kronobergs län
351 86 Växjö

Yttrande

Saken

Yttrande över Stena Renewables ansökan om tillstånd enligt miljöbalken om uppförande och drivande av gruppstation för vindkraft i Tvinnesheda – Badeboda, Uppvidinge kommun, Kronobergs län

Yttrande över ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för uppförande och drivande av en gruppstation för vindkraft i Tvinnesheda-Badeboda, Uppvidinge kommun, Kronobergs län

Innehållsförteckning

Yrkande

Yttrande

0 Allmänt

1. Yttrande över teknisk specifikation för varje vindkraftverk
2. Yttrande över vindförhållandena på platsen och det förväntade energiutbytet
3. Yttrande över hur verksamheten påverkar natur- och kulturmiljöer
4. Yttrande över vägar
5. Yttrande över elnätet
6. Yttrande över buller från anläggningen
7. Yttrande över skuggor och reflexer från anläggningen

Bilagor

Bilaga A	Projektområdet
Bilaga B	Teknisk specifikation
Bilaga C	Vindförhållanden och energiutbyte m.m.
Bilaga D	Natur- och kulturmiljöer
Bilaga E	Strandskydd
Bilaga F	Vägar
Bilaga G	Buller från vindkraftverk

Foto Bengt Svensson

Gammal järnvägsbank tvärs genom Kroksjön som Stena planerar förstärka och bredda till 5 m bred körbana. Slanter tillkommer. Befintlig körbana cirka 3 m.

Yrkande

Vi yrkar i första hand på att hela den ansökta vindkraftsparken och i andra hand delen söder och öster om sjön Hultbren enligt karta bilaga A inte får tillstånd för uppförande och drift.

Vi bestrider ansökan och motsätter oss tillåtligheten på uppförandet av ansökt vindkraftspark vid Tvinnesheda-Badeboda. Främst anger vi hinder enligt yttranden nedan:

Ifall miljöprövningsdelegationen beslutar om tillstånd för uppförande och drift av hela eller delar av vindkraftsparken yrkar vi på att detta beslut inte skall gälla omedelbart

Yttranden

Inledning

SFS 2009:863 25a§

SFS 2009:863 25a§ beskriver i punktform vad en anmälan avseende vindkraftverk skall innehålla. Vid miljöprövning av anmälan avseende ansökt vindkraftspark bör minst dessa punkter prövas och motiveras för att uppfylla lagens syfte och mening.

Vårt yttrande följer i huvudsak SFS 2009:863 25a§.

1 kap. Miljöbalkens mål och tillämpningsområde

1 § Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

Miljöbalken skall tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Vår bedömning enligt yttrandet är att Stenas ansökan, MKB och tillhörande bilagor inte har bevisat att de uppfyller miljöbalkens mål och tillämpningar på ovanstående punkter vilket framgår av vårt yttrande.

Vi anser att Miljöprövningsdelegationen därför inte kan ge tillstånd för uppförande och drift av vindkraftsparken.

Ifall Miljöprövningsdelegationen har annan uppfattning som grund för beslut så begär vi att Miljöprövningsdelegationen tydligt anger och motiverar på vilket sätt och vilka lagar, förordningar, miljömål m.m som beslutet grundar sig på.

Miljöbalkens hänsynsregler kap 2

Det må anmärkas att det enligt miljöbalken 2 kap 1 § ankommer på den som bedriver eller önskar bedriva den aktuella verksamheten att visa att miljöbalkens hänsynsregler iakttagas. Verksamhetsutövarens bevisbörda omfattar tekniska faktorer, verksamhetens lokalisering, effekter på omgivningen och säkerhetsfaktorer.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen inför ett beslut överväger, motiverar och tar ställning till om miljöbalkens hänsynsregler iakttagas beträffande tekniska faktorer, verksamhetens lokalisering, effekter på omgivningen och säkerhetsfaktorer.

Vår bedömning enligt yttrandet är att Stenas ansökan, MKB och tillhörande bilagor har inte bevisat att miljöbalkens hänsynsregler uppfylls vilket framgår av vårt yttrande och att miljöprövningsdelegationen därför inte kan ge ansökt tillstånd.

Miljöbalken kap 3

Miljöbalken kap 3 innebär att vindkraftsetableringens nytta skall vägas mot motstående intressen. Detta beskrivs också i en kontaktinformation från Länsstyrelsen i Skåne län, rättsenheten, där följande citeras: ”Nytta av en enskild vindkraftsetablering måste dock alltid vägas mot de skador och olägenheter som etableringen medför för motstående enskilda och allmänna intressen.”

Miljöprövningsdelegationen bör därför vid prövningen ta ställning till storleken av vindkraftsparkens positiva inverkan på miljön och ställa den i relation till storleken av den negativa inverkan på miljön. Lagens syfte och mening är att en påvisbar total positiv miljönytta uppstår så att en hållbar utveckling främjas samt att möjliggörandet av en samlad bedömning av dessa effekter på människors hälsa och miljö.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen inför ett beslut överväger, motiverar och tar ställning till nyttan av ansökt vindkraftspark och väger mot de skador och olägenheter som etableringen medför för enskilda och allmänna intressen.

Vår bedömning enligt yttrandet är att Stenas ansökan, MKB och tillhörande bilagor har inte bevisat att elproduktionens storlek och miljönytta för ansökt vindkraftspark överväger de skador och olägenheter som uppstår på motstående enskilda och allmänna intressen och att miljöprövningsdelegationen därför inte kan ge ansökt tillstånd

EG-produktdirektiv

Stena har inte påvisat att miljöbalkens portalparagraf 1 kap. 1 § punkt 1 uppfylls, dvs. att människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter samt att de relevanta EG-produktdirektivens grundläggande (väsentliga) arbetsmiljö- hälso- och säkerhetskrav uppfylls så, att vindkraftverken kan CE-märkas och tas i drift helt i överensstämmelse med de grundläggande kraven. Det noteras att inga vindkraftverk för närvarande uppfyller kraven för CE märkning.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen inför ett beslut överväger, motiverar och tar ställning till att miljöbalkens portalparagraf 1 kap. 1 § punkt 1 uppfylls, dvs. att människors hälsa skyddas mot skador och olägenheter refererande till de relevanta EG-produktdirektivens grundläggande (väsentliga) arbetsmiljö- hälso- och säkerhetskrav uppfylls så, att vindkraftverken kan CE-märkas och tas i drift helt i överensstämmelse med de grundläggande kraven

Vår bedömning enligt yttrandet är att Stenas ansökan, MKB och tillhörande bilagor har inte bevisat ovanstående och att miljöprövningsdelegationen därför inte kan ge ansökt tillstånd

Miljömålen

Miljömålrådets sammanfattande bedömning visar att de mål som handlar om klimat, hav, giftfri miljö och biologisk mångfald är särskilt problematiska. Stenas ensidiga fokus på målet om klimatet, som också kan ses som ett globalt biotopshot, är obalanserat och överskuggar målen om biologisk mångfald

Vid en miljöprövning måste delmålen vägas och balanseras mot varandra. Att grunda tillåtligheten enbart på vissa miljömål på andra miljömåls bekostnad är kontraproduktivt och kan leda till än värre skador. Det skall vid miljöprövningen tas hänsyn till att Stenas etableringsområde inte ingår i riksintresse för vindbruk förutom 3 verk av 58 i den allra västligaste delen.

En elproduktion med ringa miljöförstörande utsläpp är grunden för tillåtligheten i ansökan. Huvudsakligen är det miljömålet ”Begränsad klimatpåverkan” som handlar om att halten av växthusgaser i atmosfären skall stabiliseras på en ofarlig nivå.

Motstående miljömål som belastas av ansökt vindkraftspark är i huvudsak

Miljömålet ”Ett rikt växt och djurliv” handlar om att den biologiska mångfalden skall bevaras, arternas livsmiljöer skall värnas och människor skall ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd. Särskilt uppmärksammas att förlusten av biologisk mångfald, både arter och ekosystem, fortsätter trots vidtagna åtgärder. Läget för hotade arter har försämrats.

Miljömålet ”Myllrande våtmarker” handlar om att värdefulla våtmarker skall bibehållas och bevaras för framtiden. Särskilt påpekas att stora ingrepp i strandskyddat område planeras.

Miljömålet ”God bebyggd miljö” handlar om att bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö där särskilt uppmärksammas att buller, hörbart och lågfrekvent, ger hälsoproblem. Byggnader och anläggningar skall lokaliseras så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Miljömålet ”Begränsad klimatpåverkan” påverkas också eftersom mycket energi med miljöförstörande utsläpp åtgår för tillverkning, anläggning, drift och återställning av vindkraftsparken

Vi begär att Miljöprövningsdelegationen tar ställning till och motiverar sina grunder i beslutet beträffande vindkraftsparkens sammanlagda positiva och negativa påverkan på miljömålen och den inbördes balansen mellan miljömålen.

Vår bedömning enligt vårt yttrande är att speciellt i den södra och östra delen av etableringsområdet är den negativa belastningen av miljömålen betydligt större än den positiva inverkan. Där är också vindpotentialen och elproduktionen minst. I det området bestrider vi tillåtligheten på det bestämdaste.

I den västra och norra delen av etableringsområdet är den negativa belastningen av miljömålen större än den positiva inverkan. I det området bestrider vi tillåtligheten i allmänhet.

Särskilda påpekanden inför miljöprövningen

Stenas tydliga fokusering på en effektiv vindkraftsanläggning i syfte att uppnå maximal ekonomisk vinning regleras inte i miljöbalken och bör lämnas utan beaktande vid en miljöprövning.

Enbart det faktum att Stena ansöker och avser bygga en vindkraftspark kan vid en miljöprövning inte anses vara tillräcklig grund för att god vindpotential finns i etableringsområdet. Stena bör med mätningar och beräkningar bevisa god vindpotential och hög energiproduktion för att kunna kvantifiera positiv inverkan på miljömålen.

Otillräcklig grund för att gälla omedelbart

Stena har inte påvisat tillräcklig grund för att ett eventuellt tillstånd skall gälla omedelbart. De skäl som anges i ansökan om ytterligare elproduktion i södra och mellersta Sverige och minskning av fossila bränslen är ogiltiga eftersom ingen brist på el råder och vindkraftparkens minskning av fossila bränslen är ytterst marginell både nationellt och globalt.

Vi begär därför att miljöprövningsdelegationen ogillar och avslår Stenas begäran om att ett eventuellt tillstånd skall gälla omedelbart

1 Yttrande över teknisk specifikation för varje vindkraftverk.

Se bilaga B för utförligare information

1.1 Oprecis beskrivning av verksamheten

Beskrivningen av verksamheten är alltför oprecis. Exempelvis skall verkens -effekt, -höjd, -placering, -källbuller, vägarnas sträckning m.m. preciseras i likhet med SFS 2009:863 25a § punkt 4 och miljödom vid Växjö tingsrätt.

Ansökan uppfyller inte gällande krav och rättspraxis beträffande en precis beskrivning av vindkraftsparken och kan därför inte vara tillräckligt underlag för tillståndsprövningen. Vi begär att miljöprövningsdelegationen inte meddelar tillstånd till ansökt vindkraftpark p.g.a. oprecis beskrivning av verksamheten.

1.2 Säkerhetskraven ej uppfyllda

Stena har inte visat hur säkerhetskraven på vindkraftverken skall uppfyllas. Då reglerna i MB, MKB, och PBL inte är tillämpliga på en "maskins" grundläggande (väsentliga krav), enligt "den nya metoden", lagstiftningens MD, maskindirektiv, kan reglerna enligt MB, MKB, och PBL inte få utgöra hela grunden i tillståndsprövningsprocessen och för vindkraftens tillståndsvillkor samt för tillståndsgivningen för dess drift.

Stena har under samrådsprocessen erhållit frågor där svar begärs beträffande farliga maskinrelaterade hälso- och säkerhetsrisker vilka återges i bilaga B punkt B3.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen beaktar att relevanta EG-produktdirektivens grundläggande (väsentliga) arbetsmiljö- hälso- och säkerhetskrav uppfylls samt att enbart varningsskyltar som varnar för nedfallande is samt automatstopp relaterat till is på rotorbladen m.m. inte uppfyller kraven i EG produktdirektiv samt att säkerhetskraven inte kan minskas av myndighet.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen inte meddelar tillstånd till ansökt vindkraftpark med stöd av MB 1 kap 1§ 1stycket ej uppfylls.

2 Yttrande över beskrivning av vindförhållandena på platsen och det förväntade energiutbytet från verksamheten m.m.

Se bilaga C för utförligare information.

2.1 Utanför riksintresseområdet

Endast 3 vindkraftverk av 58 placeras inom riksintresse för vindbruk, ett vindkraftverk i sydvästra delen och två vindkraftverk i nordvästra delen. Övriga 55 vindkraftverk placeras upp till 4 km från riksintresseområdet.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen beaktar vid miljöprövningen att vindkraftsparken till 95% etableras utanför riksintresse för vindbruk.

Vi påpekar till miljöprövningsdelegationen att punkt 7.1.2 i ansökan med citat "Objektivt uppfylls således kriterierna för att området i sin helhet skall utgöra riksintresse för vindkraft med god marginal" speglar endast Stenas egna uppfattning och är ogiltig i detta sammanhang och kan inte beaktas

2.2 Alla kan inte byggas

Den nationella planeringsramen om 20 TWh/år för vindkraft till lands har redan flerfalt överskridits. I mars 2009 fanns 229 stycken samrådsärenden och tillståndsansökningar motsvarande 5971 stycken vindkraftverk med produktionen 30 TWh/år. Därefter har tillkommit Markbygdens vindkraftpark vid Piteå med 1101 planerade vindkraftverk med produktion på 12 TWh.

Riksintresseområdena för vindkraft möjliggör en elproduktion på cirka 20 terawattimmar per år

Elcertifikatsystemet och stamnätets kapacitet begränsar vindkraftsutbyggnaden till 10 TWh/år.

Alla planerade vindkraftverk kan alltså inte byggas. Det är därför viktigt att endast anläggningar på dokumenterat goda vindlägen inom riksintresseområden får tillstånd.

2.3 Ingen gällande översiktsplanering

Riksintresseområdet i Uppvidinge kommun upptar 75 % av hela Kronobergs riksintresseområden. En intensiv vindkraftsetablering utanför riksintresseområdet utgör en onödigtvis stor miljöbelastning för människor, djur och natur.

Uppvidinge kommun har ingen i laga kraft gällande översiktsplanering för vindkraftens utbyggnad .

2.4 För låg vindpotential

Vindpotential och ett vederhäftigt energiutbyte har inte angetts i ansökan inom specificerat intervall för tornhöjden.

Vattenfalls vindkraftsprojekt i Berg, beläget endast 3 km öster om Stenas projektområde, har avbrutits p.g.a. för låg vindpotential

Andra vindkraftsexploatörer har utfört fleråriga vindmätningar i närheten och anger vindpotentialen på 100 m höjd till cirka 6 m/s vilket överensstämmer med Vattenfalls mätresultat i närbelägna Ryningsnäs försöksanläggning.

2.5 Ovederhäftigt energiutbyte

Stenas påstående om en anläggning med ytterst hög effektivitet är inte vederhäftigt. Officiell driftsstatistik från många likvärdiga vindkraftverk till havs och lands visar på mycket lägre faktiskt energiutbyte

Vi begär att miljöprövningsdelegationen beaktar vid miljöprövningen att vindpotentialen och energiutbytet i området är lågt, att i Sverige planerade och ansökta vindkraftverk redan överskrider den nationella planeringsramen, att av Energimyndigheten utsedda riksintresseområden för vindbruk uppfyller planeringsramen, samt att Uppvidinge kommun saknar i laga kraft gällande vindkraftsplanering.

Miljöprövningsdelegationen har att ställa detta mot faktumet att ansökt vindkraftspark till 95 % planeras utanför riksintresse för vindbruk.

2.6 Miljövärdering och miljönytta är i grunden felaktig

Det är uppenbart att Stenas syfte är att motivera största möjliga miljönytta och ställer vindkraftens miljönytta i relation till marginalesbegreppet med enbart kolkondensproducerad elkraft på ett ovetenskapligt sätt.

Det går inte att entydigt bedöma att alternativ produktion sker genom kolkraft, utan det kan vara andra energikällor som ska ersätta produktionen (MÖD 5960-08)

Miljönyttan skall ställas i relation till den miljöbelastning som orsakas av Svensk medel elproduktion och då skall Stenas uppgifter om miljöbelastande utsläpp minskas med 98 %. Om miljönyttan ställs i relation till Nordisk elproduktion skall Stenas uppgifter om miljöbelastande utsläpp minskas med 92 %.

Inom EU tillämpas utsläppsrättssystem för koldioxid. Konsekvensen av export av förnybar energi från Sverige till EU blir därför att ingen koldioxidreduktion sker och att Stenas uppgifter om miljöbelastande utsläpp skall minskas med 100%.

Nyttan av en vindkraftsetablering i form av producerad energi och minskad miljöbelastning måste dock alltid vägas mot de skador och olägenheter som etableringen medför för motstående enskilda och allmänna intressen.

2.7 Utan livscykelanalys kan ingen miljönytta påvisas

Fullständig livscykelanalys saknas där producerad energi ställs i relation till konsumerad energi för tillverkning och anläggning av verk, kringutrustning, vägar, drift, avveckling och energikonsumtion för kapitalanskaffning av elcertifikat och kapitaltillskott.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen beaktar vid miljöprövningen att nyttan av en enskild vindkraftsetablering måste alltid vägas mot de skador och olägenheter som etableringen medför för motstående enskilda och allmänna intressen.

Miljöprövningsdelegationen har att ta ställning till vindkraftsparkens miljövärdering och miljönytta och ställa den i relation till den miljöbelastning som orsakas under vindkraftsparkens tillkomst och livcykel samt uppkomna skador olägenheter på motstående enskilda och allmänna intressen enligt bestämmelserna i 3 kap. miljöbalken och relevanta miljömål med avseende på att områden är utanför riksintresse för vindbruk..

Vi begär att miljöprövningsdelegationen inte meddelar tillstånd till ansökt vindkraftspark med stöd av MB 3 kap och miljömålen: Ett rikt växt och djurliv, Myllrande våtmarker, God bebyggd miljö och Begränsad klimatpåverkan

3 Yttrande över hur verksamheten påverkar natur- och kulturmiljöer

Se bilaga D för utförligare information.

3.1 Focus på miljömålen och balans av miljömålen

De långsiktiga kumulativa effekterna vid större etableringar av vindkraftverk i skog är fortfarande oprövat. Nyttan av en vindkraftsetablering måste dock alltid vägas mot de skador och olägenheter som etableringen medför för motstående enskilda och allmänna intressen. Ansökans ensidiga fokus på produktion och ekonomi innebär en tydlig obalans av miljömålen och en orimligt stor negativ påverkan på natur- och kulturvärden samt god och hälsosam livsmiljö vilket bör beaktas vid tillståndsprövningen. Framförallt gäller detta söder och öster om sjön Hultbren där de största lokala biotoperna finns.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen vid miljöprövningen beaktar Naturvårdsverket och miljørådets sammanställning av miljömålen och väger nyttan av vindkraftsetableringen mot de skador och olägenheter som etableringen medför.

Vi påpekar till miljöprövningsdelegationen att Stena inte kan visa att den positiva inverkan på miljömålen överstiger den negativa belastningen på flera miljömål och att miljöprövningsdelegationen därför inte kan meddela tillstånd för ansökt vindkraftspark.

3.2 Stenas placeringsprinciper beskriver inte den faktiska innebörden

Vi bestrider att placeringen av vindkraftverk, tillfartsvägar samt kabelnedläggning får ske enligt Stenas placeringsprinciper. Dessa placeringsprinciper är enbart tomma fraser som upprepas gång på gång utan någon verklig beskrivning av den faktiska innebörden.

Vilka konkreta hänsynstaganden och åtgärder som kommer att vidtas för att inte påverka livsvillkoren för djur- och växtlivet samt på vilket sätt stor aktsamhet kommer att vidtas för att begränsa påverkan anges inte.

Placeringsprinciperna bygger dessutom på Stenas egen naturvärdesbedömning där av myndigheterna åsatta höga naturvärden klassas ner till vissa och ringa naturvärden. Detta görs uppenbarligen i syfte att påskina att inga arbeten görs i områden med högre naturvärdesklass.

Vad den faktiska innebörden av Stenas placeringsprinciper innebär framgår tydligt vid en analys och sammanräkning av de stora intrången på strandskyddade områden, utfyllnad i vattenområden och negativ påverkan på höga naturvärden, fladdermöss och fåglar.

Nedanstående tabeller visar de vindkraftverk med omgivning som påverkar naturvärden, djur och strandskydd och bör därför inte tillåtas.

vindkraftverk nr	3	5	9	10	11	17	18	20	22	26	27	30	31	32
höga naturvärden												utgå		utgå
fladdermöss								utgå				utgå		utgå
fåglar							utgå	utgå				utgå		
inom strandskydd					utgå		utgå				utgå		utgå	
delvis inom strandskydd	utgå	utgå	utgå	utgå		utgå			utgå	utgå				utgå

vindkraftverk nr	33	34	36	37	38	39	40	41	43	44	45	46	48	53
höga naturvärden	utgå	utgå	utgå	utgå	utgå			utgå			utgå	utgå		
fladdermöss			utgå											
fåglar	utgå	utgå	utgå	utgå	utgå									utgå
inom strandskydd						utgå			utgå					
delvis inom strandskydd	utgå						utgå			utgå			utgå	

Vi begär att miljöprövningsdelegationen vid miljöprövningen tar fasta på den faktiska innebörden av Stenas placeringsprinciper avseende de stora intrången på strandskyddade områden, utfyllnad i vattenområden, negativ påverkan på höga naturvärden, att de inte överensstämmer med gällande klassning enligt våtmarksinventeringen, VMI., negativ påverkan på fladdermöss och fåglar och därför inte tillåter Stenas placeringsprinciper.

3.3 Accepterar miljöprövningsdelegationen att alla andra också i likhet med Stena sänker gällande naturvärden efter eget gottfinnande?

Höga naturvärden framträder ett större sammanhängande område i södra och östra delarna av projektområdet. Se kartor i bilaga D.

Vi accepterar inte Stenas övergripande beskrivning och naturvärdesbedömning som innebär att 386 hektar utan hållbar motivering nedvärderas väsentligt. Jämfört med Våtmarksinventeringen, VMI, har 342 ha höga naturvärden sänkts till vissa och ringa naturvärden, och 44 ha vissa naturvärden har sänkts till ringa naturvärden. 28 ha med ringa naturvärde saknas i inventeringen.

Vi accepterar inte att ansökan bygger tillåtligheten på en av Stena framtagna övergripande beskrivning och naturvärdesbedömning och att gällande inventeringar ej omnämns och åsidosätts i ansökan.

Om miljöprövningsdelegationen lättvindigt accepterar sänkningar av naturvärdena så skapas prejudikat som förringar och skadar meningen och syftet med inventeringarna på skyddsvärda områden enligt Skogsstyrelsen (skogens pärlor) Naturvårdsverket (nationella våtmarksinventeringen VMI) och Länsstyrelsen via adjunkten Ingvar Christoffersson, Kronobergs Natur (Christoffersson 1989)

Vi bestrider punkt 8.2.3 i ansökan. Vi påpekar att större skogsavverkningar orsakades av stormarna Gudrun och Per. I övrigt utförs normal skogsskötsel med omloppstiden 80 år. En erfaren skogskunnig person uppskattar att bullrande skogsmaskiner används i medeltal under kortare tid än 1 timme per år och hektar.

Stenas påstående om en synnerligen påverkan av aktivt skogsbruk i området med tillhörande bullerstörningar som skrämmer bort häckande rovfåglar är inte trovärdigt och bör inte beaktas i en tillståndsansökan.

Vi bestrider punkt 8.2.4 i ansökan Vi påpekar att redovisad storlek på naturvärdesklassade områden inte överensstämmer med gällande klassning enligt våtmarksinventeringen, VMI.

Stena redovisar de naturvärdesklassade områdenas storlek efter den egna inventeringen vilket inte kan accepteras.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen vid miljöprövningen inte godtar att Stena efter en konsults tvivelaktiga motiv sänker 342 ha höga naturvärden till vissa och ringa naturvärden, och 44 ha vissa naturvärden har till ringa naturvärden i ansökan samt att denna sänkning är grundläggande i Stenas placeringsprinciper och därmed tillåtligheten för uppförandet av vindkraftsparken.

Vi begär också att miljöprövningsdelegationen vid miljöprövningen enligt 3 kap. 2 § MB inte tillåter uppförande av vindkraftverk, vägar och förläggning av kablar i det stora sammanhängande området med höga naturvärden som finns söder och öster om sjön Hultbren enligt karta i bilaga D punkt D2.3

Vi påpekar till miljöprövningsdelegationen att Stena skriver i bilaga till ansökan: Citat "De största naturvärdena i undersökningsområdet är knutna till vegetation och hydrologin. Stor försiktighet bör därför råda vid exploateringar som kan beröra våtmarker. Dikningar och vägbyggen bör definitivt undvikas i närheten till sådana lokaler". (Citat av Uno Björkman från bilaga till ansökan)

3.4 Naturvärden, fladdermöss och fåglar

Stena har inte visat hur Artskyddsförordningen 2007:845 och Europeiska fladdermusavtalet m.m. skall uppfyllas. Exempelvis har två örnar i Skåne skadats så svårt av vindkraftverks turbinvingar att de måste avlivas. En örn i Skarhult på nyårsdagen 2010 och en örn väster om Åhus under juldagarna 2009. Det är känt att fåglar skadas av turbinvingarna varvid dödandet av örnarna måste anses som avsiktligt.

Vindkraftverk med nummer 20, 30, 32, 36, och 53 påverkar fladdermössen och vindkraftverk med nummer 18, 20, 30, 33, 34, 36, 37, 38, och 53 påverkar fåglarna.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen vid miljöprövningen beaktar att artskyddsförordningen och Europeiska fladdermusavtalet inte är uppfyllt och att vindkraftsparken inte ingår i riksintresse för vindbruk.

Vi påpekar till miljöprövningsdelegationen att ovanstående vindkraftverk ej kan tillåtas med stöd av artskyddsförordningen 2007:845 och Europeiska fladdermusavtalet..

3.5 Förbjudna åtgärder inom strandskyddat område

Se bilaga E för utförligare information.

Stena planerar förbjudna åtgärder inom strandskyddat område enligt Miljöbalken 7 kap. 15 § såsom utfyllnad, grävning, ledningsdragnings, schaktning, sprängning, upphov till buller och vibrationer m.m.

Vid analys av bilaga C9 till ansökan framkommer följande:

2,3 km nyanlagd väg och 8,9 km breddade och förstärkta vägar planeras inom strandskyddat område. På 45 500 kvadratmeter strandskyddad mark kommer stubbar och markvegetation att skalas bort och grävas ur för att utfyllas med sten- och grusmassor till vägbyggnationen med hög bärighet. 19 st vägtrummor i korsningar med bäckar måste nyanläggas alternativt breddas

6 vindkraftverk placeras helt inom strandskyddat område och vi uppskattar att ytterligare 12 vindkraftverk placeras delvis inom strandskyddat område. På 46 700 kvadratmeter (fackverkstorn) strandskyddad mark kommer stubbar och markvegetation att skalas bort och grävas ur för att ersättas av betongfundament och utfyllas med sten- och grusmassor för anläggning av montageplatser.

Sammantaget innebär detta att på cirka 92 200 kvadratmeter för alternativet fackverkstorn och cirka 58 600 kvadratmeter för alternativet rörtorn inom strandskyddat område kommer stubbar och markvegetation att skalas bort och grävas ur och ersättas med sten- och grusmassor och betongfundament. **Av all den markyta som åtgår för vindkraftsparkens uppbyggnad så är cirka 25 % strandskyddad markyta.**

Enligt miljöbalkspropositionen är utrymmet mycket litet för dispens från de förbud som strandskyddet innebär. Lagstiftaren har utgått från att det alltid ska gälla stor restriktivitet i dispensgivningen i och med att strandskyddet är ett allmänt intresse som väger tungt. Länsstyrelsen får bara ge dispens om det inte strider mot syftet med strandskyddet och om det finns särskilda skäl.

Stenas planerade åtgärder såsom uppförandet av vindkraftverk, nedläggande av kablar och anläggande/förstärkning av väg omfattas av strandskyddslagstiftningen 7 kap. 15 § MB och dispens krävs för dessa arbeten. Punkt 7.4.3 i ansökan där Stena påstår att åtgärderna inte strider mot strandskyddet och någon dispens inte krävs kan därför inte godtas

Giltiga särskilda skäl, enligt MB 7 kap. 18 § c har inte angetts. I punkt 7.4.4 i ansökan påstår Stena att om miljöprövningsdelegationen kräver dispens så föreligger särskilda skäl för att meddela dispens. De särskilda skäl som Stena anger är dock ogiltiga enligt MB och kan inte godtas.

Mark som används av industrier, andra anläggningar eller bebyggelse är exempel på strandområden där det uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften enligt 7 kap 18 § MB. Punkt 1.3 i ansökan där Stena yrkar på dispens enligt 7 kap 18 § MB är ogiltig därför att inget område för bl.a. förläggning av kablar och anläggande av vägar uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. Punkten 1.3 kan därför inte godtas.

Vi bestrider Stenas bedömning om orimligheten i att grävda diken omfattas av strandskydd om 100 m. (MKB sid 54). Enligt miljöbalken omfattas grävda diken av strandskydd. Miljööverdomstolen har dessutom fastställt att strandskydd gäller även diken som tidvis är torrlagda.

Strandvärdet är knutet till funktionen som livsmiljö för växter och djur och människors upplevelser vid vatten. Stenas planer för exploateringen är ännu ett tydligt bevis på ambitioner och brist på hänsynstaganden till livsvillkoren för djur- och växtlivet.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen vid miljöprövningen inte meddelar ansökt tillstånd därför att Stena planerar förbjuda åtgärder i strandskyddat område, att Stena inte har angett giltiga skäl för dispens och att det saknas störd eller exploaterad mark som uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. Stena har ej heller påvisat någon utredning som visar att det finns något område som inte har några värden idag – eller i framtiden – för vare sig friluftslivet eller djur- och växtlivet samt allmänhetens tillgång till strandområden. Hänvisning till 7 kap. Miljöbalken.

Vi påpekar till miljöprövningsdelegationen enbart det faktum att cirka 25 % av ianspråktagen markyta utgör strandskyddat område är tillräcklig grund för att miljöprövningsdelegationen inte kan meddela tillstånd för ansökt vindkraftspark

4 Yttrande över vägar

Se bilaga F för utförligare information.

Det är uppenbart att Stenas planerade åtgärder strider mot bl.a. miljömålen Myllrande våtmarker och Levande sjöar och vattendrag samt Miljöbalken kap. 7.

I miljömålet Myllrande våtmarker framhävs bl.a. att utbyggnad av vägnätet i skogsmark hotar alla våtmarker oavsett naturvärdesklass, och underhållet av befintliga vägar förväntas öka vilket kan leda till ytterligare påverkan av våtmarker

I Miljömålet Levande sjöar och vattendrag framhävs bl.a. att i samband med den ökande utbyggnaden av förnybar energi att höga värden för naturmiljö och rekreation riskerar därmed att förloras, samtidigt som förutsättningarna för naturlig produktionsförmåga och biologisk mångfald i sjöar, vattendrag och hav minskar

Det påpekas :

att 10,3 km nyanlagda och breddade / förstärkta vägar genomkorsar eller tangerar våtmarksområden med höga eller vissa naturvärden i strid mot miljömålen

att 2,3 km nyanlagd väg och 8,9 km breddade och förstärkta vägar planeras inom strandskyddat område i strid mot strandskyddslagstiftning

Vi begär att miljöprövningsdelegationen vid miljöprövningen beaktar att vägarnas sträckning strider mot bl.a. miljömålen Myllrande våtmarker och Levande sjöar och vattendrag samt strandskyddslagstiftningen enligt 7 kap. Miljöbalken och att tillstånd därför inte kan meddelas.

Vi påpekar till miljöprövningsdelegationen att de områden som berörs av väganläggningsarbetena inte ingår i riksintresse för vindbruk

5 Yttrande över dragningen fram till elnätet av de kraftledningar som behövs för uppförande och drift av anläggningen och verksamheten

6 Yttrande över bullret från anläggningen vid berörda byggnader

Se bilaga G för utförligare information.

Nord 2000 utför inte beräkningarna enligt SNV 6241. Att använda Nord 2000 kan därför inte accepteras. Programmet WindPRO skall användas eftersom detta program beräknar exakt enligt SNV 6241

6.1 Bullerberäkningar som strider mot rättsuppfattning och yttranderätt

Sakägare och närboende har ingen möjlighet att själv bilda sig en uppfattning om bullerbelastningen på sin hem- och livsmiljö. De är hänvisade till att tro på Stenas uppgift om att riktvärden för buller inte kommer att överskridas för kringliggande

bostäder enligt tabell i ansökan. De är också hänvisade till Stenas exempel på bullerberäkning där väsentliga data inte redovisas.

Beräkningsexemplet har dock mycket begränsat eller inget värde eftersom Stena inte visar att det överensstämmer med det slutliga utförandet av vindkraftsparken. Beräkningsexemplet med sammanlagda bullerbidrag från närliggande vindkraftverk och parker är dels ofullständigt och dels mycket osäkert eftersom de slutliga layouterna ej är fastställda.

Sakägare och närboende har sålunda ingen möjlighet att kunna kontrollera och yttra sig i denna fråga som är den enskilt viktigaste för hem- och livsmiljön. Detta strider mot all rättsuppfattning och yttranderätten har därmed förlorat all syfte och mening och bidrar till ökat misstroende mellan vindkraftsexploaterer och sakägare och närboende.

6.2 Säkerhetsmarginaler saknas

Ljud från växellådor, kylfläktar, generatorer och elektronikkomponenter är ej redovisat. Marginal för beräkningsosäkerhet och marginaler för ökat buller p.g.a. förslitning och isbeläggning är ej redovisat. Källbullret skall också anges för på platsen rådande luftfuktighet och vara ett kontraktsgaranterat källbuller.

6.3 Bullerberäkning som beräknar för lågt buller vid bostäderna

Det framgår av ansökan att bullerberäkning sker med Nord 2000 där alla indata kan ändras t.ex. temperatur, vindriktning för enskilda verk, luftfuktighet, mod, etc. Vilka indata som gäller för Nord 2000-körningen är därför väsentliga för resultatet.

De som bor vid driftsatta vindkraftverk vittnar om att luftfuktigheten har stor betydelse för bullerutbredningen. Hög luftfuktighet innebär att bullret hörs mera.

Stena har använt en låg luftfuktighet, RH 70%, vid bullerberäkningarna, Exempelvis har Målilla i mars 2006 haft högre luftfuktighet under 26 dagar av 31 dagar. Högsta dygnsmedelvärdet har varit RH 95% och flera nätter har haft 98%. Detta innebär att beräkningarna resulterar i för lågt beräknat bullervärde och att det i verkligheten bullrar mer än 40 dB vid många bostäder under de flesta av månadens dagar och ännu högre om nätterna.

Verken bara får köras under beting som ges i indata dvs. vid en viss luftfuktighet och temperatur samt vindriktning. Övrig tid får verken stängas av. Luftfuktighet och temperatur samt vindriktning är parametrar som grannar kan uppmäta.

6.4 Socialstyrelsens riktlinjer skall innehållas

Lågfrekvent buller mellan 32 och 200 Hz har ringa dämpning med ökande avstånd och antalet vindkraftverk i vindkraftsparkerna är helt avgörande för bullernivån.

Stena har ej visat att socialstyrelsens riktlinjer för lågfrekvent buller inomhus kommer att innehållas.

6.5 Kontrollmätningar utan misstanke om jäv

Kontrollmätningar efter driftsättning av vindkraftverken är svåra att utföra och baserar sig ändå på mätningar med betydande mätosäkerhet och beräkningar med samma felkällor. Det är därför av yttersta vikt att precisa bullerberäkningar med relevant marginal presenteras inför tillståndsgivningen.

Det är allmänt känt att meteorologiska faktorer såsom luftfuktighet m.m. har stor påverkan på bullerutbredningen och bullrets dämpning med avståndet. De kontrollmätningar som miljöprövningsdelegationen föreskriver i ett eventuellt tillstånd måste därför utföras när bullrets dämpning och eventuell maskeringseffekt är som minst exempelvis under perioden November – December.

Vi accepterar inte att samma konsult eller konsultföretag utför bullerberäkningarna och därefter utför ålagda kontrollmätningar. Misstanke om jäv får inte förekomma.

6.6 Stenas ambitioner när det gäller hänsyn

Bullret vid många bostäder tangerar 40 dB(A) gränsen enligt Stenas redovisning. Med tanke på osäkerhetsfaktorerna i beräkningsmetoden, förslitning av mekaniska komponenter, isbeläggning på rotorbladen, beräkningsparametrar som luftfuktighet och temperatur har valts för gynnsamma omständigheter och att bullerkällor saknas kan bullernivån mycket väl överstiga 40 dB(A) vid många bostäder. Detta visar tydligt på Stenas ambitioner när det gäller hänsyn till de närboendes hem- och livsmiljö.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen i ett eventuellt tillstånd föreskriver

att bullerberäkningarna utförs enligt SNV 6241 med öppet redovisade av samtliga indata och beräkningsresultat. Hänsyn tas till ovanstående beskrivna osäkerhetsfaktorer och beräkningarna utförs under de förutsättningar som ger högst buller vid bostäderna.

att socialstyrelsens riktlinjer för lågfrekvent buller inomhus skall beräknas och innehållas.

att bullerberäkningar redovisas då rotorbladen är isbelagda vid kallt väder, med beaktande av ljudnivåer för A- vägt och C-vägt ljud samt ljudnivåers påverkan på människors hälsa i enlighet med relevanta uppgifter i Socialstyrelsen allmänna råd om buller och höga ljudnivåer, som ger stöd för tillämpningen av 1 kap. 1 § punkt 1, 9 kap. 3 § och 26 kap. 19 § miljöbalken

att en kombination av gränsvärden för A-vägd och C-vägd ljudnivå anges i tillståndet

att skilda konsulter och konsultföretag utför beräkningar och framtida kontrollmätningar för att undanröja all misstanke om jäv.

att kontrollmätningar utförs när luftfuktigheten är störst och maskeringseffekten som minst.

7 Yttrande över skuggning och reflexer från anläggningen vid berörda byggnader

Enligt praxis ska den faktiska skuggtiden för störningskänslig bebyggelse inte överstiga 8 timmar per år.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen i ett eventuellt tillstånd föreskriver att vindkraftverken utrustas med skuggurkoppling redan vid uppförandet ifall den faktiska skuggtiden för störningskänslig bebyggelse överstiger 8 timmar per år

8 Landskapspåverkan

Med MKB visas ett antal fotomontage. Erfarenheterna från andra projekt ger att överensstämmelsen är mycket dålig mellan visade bilder och verkligheten efter avslutat anläggningsarbete. Vi hemställer därför att miljöprövningsdelegationen

förordnar att fotomontagen blir juridiskt bindande. Fotomontage utan garantier för verklighetsanknytning saknar värde och ökar förtroendeklyftan mellan Stena och närboende.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen innan ett eventuellt tillstånd föreskriver att en landskapsanalys i landskapskonventionens anda upprättas och redovisas.

Vi begär att miljöprövningsdelegationen i ett eventuellt tillstånd föreskriver att redovisade fotomontage är juridiskt bindande med avseende på överensstämmelse med det faktiska utförandet. Fotomontagen skall också redovisas för vinterhalvåret då träden saknar blad. Om fotomontagen inte överensstämmer med det faktiska utförandet så saknar fotomontagen giltighet och syftet är enbart bedrägligt och vilseledande för kringboende och allmänheten.